

צלם שבא לצלם את קיברה של עליזה בגין ז"ל נדהם לראות שהקבר הצמוד אליו נחפר — ומזכירו של בגין מסביר: זהו מינהג ירושלמי

למדהעיתונות הירושלמי נר- הם. הוא בא לצלם את קיברה של עליזה בגין ז"ל כבית-הקברות שעל רהייתם בירושלים. לקראת יום-שנה למותה, ולא האמין למראה יציר.

הקבר הצמוד לקיברה של עליזה בגין היה חפור:

הדבר היה ביום השלישי שעבר. יום השישי, יום-האזכרה לעליזה בגין, היה המקום מכוסה בעפר, אך ניכר בו ימני החפירה והעפר היה תחוח.

על קיברה של עליזה בגין יש מצבת זיש פשוטה, שעליה חרוט באותיות שחורות: "עליזה בגין בת שלומית וצבי ירנולד, תר"פ-תשמ"ב". הקבר שוכן תוך איזור המוקף גדר-אבן נמוכה, ובו קברים מעטים בלבד, הרחוקים זה מזה מטרים ספורים.

לכן מוזר היה לגלות כי השטח הסמוך לקיברה, מצד דרום שלו, חפור גרוק בגודל של קבר.

ביום האזכרה חיכו הכל לראות אם ישכור מנחם בגין את הסתגרותו הארוכה ויפיע בטקס האזכרה. מיקרה-החפירה היה מדהים במיוחד, אכיוון שנערך סמוך כליכך למועד האזכרה.

העולם הזה פנה ליחיאל קרישאי, שהיה מזכירו האישי של בגין כשנה וזיה ראש-ממשלה והמשמש עדיין בתפקיד זה במישרד ראש-הממשלה. הוא מהאנשים הקרובים ביותר לבגין,

הקבר שנפתח משמאל: קיברה של עליזה בגין ז"ל. על הקבר מצבה פשוטה, שני לוחות שיש חלקים ומסותתים. על הלוח העליון חרוט באותיות שחורות: "עליזה בגין בת שלומית וצבי ירנולד תר"פ-תשמ"ב". ביום השלישי שעבר היה

המקום הסמוך לקבר (בתמונה מצד ימין) חפור. אפשר להבחין בתמונה בהבדלי הגובה בין האבן התחתונה ומישטח הבטון שמתחתיה ובין המקום החפור. ביום האזכרה לעליזה בגין היה המקום מכוסה בעפר. במקום הקבר נשקף נוף מרהיב של העיר העתיקה והרובע היהודי.

גור

בית לקת הקבר

הבנות והבן ילדיו של מנחם בגין בצא- רת עם אביה בביתו ברחוב בלמור בירושלים מאז מתה אמה. היא זאת שמטמלת באביה. לידה, עם הפנים למצלמה. בתו השנייה של בגין, חסיה מילוא.

ומהיחידים שבא לביתו, מלבד בני מישפחתו. קרישאי הסביר שיש כאן עניין פשוט של מינהג ירושלמי. הדת היהודית אוסרת להלין את המת. כלומר: אדם שנפטר, יש לקבור אותו באותו היום, לפי הדת היהודית. אם נפטר אדם בשבת, יש לקבור אותו מייד בצאת-השבת. האדמה בירושלים, ובמיקרה זה גם בצפת, היא ארמתייה סלעית וקשה לחפירה, הסביר קרישאי, לכן, כרי להכין קבר, ררושה עבודת חפירה של כמה שעות, שלא כמו בארמת השפלה, שם אפשר לחפור קבר בזמן קצר. לכן, כרי שלא לעבור על איסור הלנת המת, במיקרה שימות ערב-שבת או בשבת, נוהגים בירושלים לחפור את הקברים מראש, בכל מיקרה, ולמלא את המקום בעפר. ואו, כשמגיעה שעת הקבורה, יש צורך רק לפנות את העפר, ופעולה זאת אפשר לבצע במהירות, במיוחד אם הרבר צריך להיעשות עוד לפני כניסת השבת או במוצאי-שבת. זו הסיבה לחפירה, הסביר קרישאי, אין שום דבר יוצא-דופן בכך שקבר זה נחפר וכוסה, מכיוון שכך נוהגים בכל הקברים בירושלים.

איש לא חפר זכיר חבריה קרישאי הראשית והכללית בירושלים, האחראי על

בית-הקברות בה-היותם אישר את קיומו של מינהג זה. הוא הסביר להעולם הזה כי חברה-קרישאי מכשירה שטחים לקבורה, וכל שטח שגמרו להכשיר אותו, חופרים גם את הקברים שבו, ומכסים אותם בעפר. יש להם תוכנית-עבודה, והם עובדים על-פיה. מוזכר חברה-קרישאי הכחיש שמישהו חפר את הקבר הסמוך לקיברה של עליזה בגין, לדבריו, איש לא חפר באיזור זה כבר מזה שלושה חודשים לפחות, ולא ידוע לו על חפירה שנעשתה במקום בשבוע שעבר. אך במיקרה זה מתעוררות כמה שאלות ותמיהות. ראשית: אין זה סביר שכאשר, ביום מן הימים, תיערך הלווייה לראש-הממשלה לשעבר, תיעשה במהירות כזאת שיקברו אותו עוד באותו הלילה. יש להניח שאיש-יצבור ומנהיגים רבים ברחבי העולם ירצו לבוא ולהשתתף בהלווייה כזאת. זאת תהיה בוודאי הלווייה ממלכתית, ואף בינלאומית, ולזה היה צורך בהכנות רבות שלא יארכו שעות בלבד, אלא ימים. שנית: מוזר שהקבר נפתח דווקא באותו שבוע, ערב עריכת האזכרה לעליזה בגין, גם פעולת-שיגרה כפופה, מן הסתם, לשיקול-דעת מסויים. מישהו מן החופרים בה-היותם עשה בוודאי טעות. הרבר הקפיץ את מי שבא לשם במיקרה כרי לצלם את קיברה של עליזה בגין, לקראת יום-השנה למותה. מנחם בגין לא בא לאזכרה של עליזה בגין, כבר מזה חודשיים ימים אינו יוצא את פתח ביתו. אווירה מיסתורית אופפת את הבית. מעטים נכנסים לתוכו. לציבור לא נודע כל פרט על המתרחש בתוך הבית פנימה, ועל מצבו האמיתי של בגין.